

Những chuyển biến tích cực trong công tác vận động cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài năm 2005

NGUYỄN PHÚ BÌNH *

NĂM 2005 là năm có nhiều chuyển biến tích cực trong cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài. Cuộc sống của cộng đồng tiếp tục ổn định và hòa nhập vào xã hội nơi cư trú. Một số không nhỏ, nhất là kiều bào thế hệ thứ hai, thứ ba đã có vai trò, vị trí nhất định và ngày càng cao trong xã hội sở tại; lực lượng trí thức kiều bào, nhất là trong các lĩnh vực khoa học - công nghệ tiên tiến, những ngành mũi nhọn ngày càng nhiều. Đây thực sự là một nguồn lực chất xám vô cùng quý báu, nếu được phát huy sẽ góp phần không nhỏ vào công cuộc phát triển đất nước.

Hoạt động của các hội đoàn được củng cố và đẩy mạnh, đặc biệt ở Thái Lan, Lào, Cam-pu-chia, Nga và các nước Đông Âu như Séc, Ba Lan, U-crai-na, Đức... góp phần gắn kết cộng đồng, giúp đỡ nhau làm ăn, hướng về đất nước, làm cầu nối hữu nghị giữa nước sở tại với Việt Nam. Nhiều hội đoàn, tổ chức phi chính phủ, các tổ chức nghề nghiệp, đồng hương người Việt tại Mỹ và các nước phương Tây đã có những hoạt động hợp tác khoa học, nhân đạo trợ giúp đồng bào trong nước...

Kiều bào ngày càng phấn khởi, tin tưởng vào đường lối, chính sách đổi mới của Đảng

và Nhà nước ta. Xu hướng gắn bó với đất nước ngày càng tăng mà biểu hiện cụ thể sinh động là số kiều bào về nước năm 2005 dự kiến tăng 10% - 15% so với năm trước, đạt khoảng 480.000 lượt người; số vốn kiều bào đầu tư về trong nước, số tiền kiều hối bà con gửi về nước ngày càng tăng, năm nay cao hơn năm trước. Ngày càng có nhiều hoạt động của kiều bào trên các lĩnh vực giáo dục, y tế, từ thiện... chia sẻ với bà con trong nước những khó khăn do thiên tai, dịch bệnh.

Điểm mới đáng chú ý là tại một số địa bàn còn phức tạp, bà con đã từ thái độ im lặng chuyển sang công khai đấu tranh, lên tiếng phản đối các hoạt động chống đối đất nước của số ít người Việt phản động cực đoan. Nhiều người đã trực diện tham gia đấu tranh tại nghị trường, bày tỏ thái độ ủng hộ Nhà nước Việt Nam, ủng hộ phát triển quan hệ giữa các nước với Việt Nam. Nhiều kiều bào đã công khai viết bài, trả lời phỏng vấn, lên tiếng phản đối các hoạt động chống phá Việt Nam của một số nhóm người Việt cực đoan. Các hội đoàn đã chủ động vận động kiều bào tẩy chay

* Thứ trưởng Bộ Ngoại giao, Chủ nhiệm Ủy ban về người Việt Nam ở nước ngoài

các hoạt động chống đối, trực diện đấu tranh, vạch trần bộ mặt bọn phản động.

Nhân tố quan trọng nhất tác động tích cực đến cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, làm cho bà con thêm phấn khởi, tin tưởng và yên tâm, hướng về cội nguồn chính là những thành tựu về kinh tế, văn hóa và xã hội ở trong nước và vị thế quốc tế của đất nước ngày càng được nâng cao, quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa Việt Nam với các nước có kiều bào sinh sống được tăng cường hơn bao giờ hết.

Năm 2005 cũng là năm thứ 2 thực hiện Nghị quyết 36 của Bộ Chính trị về công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài và Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết này. Đây cũng là một nhân tố rất quan trọng làm cho bà con ngày càng gắn bó với đất nước. Trong năm 2005, các ngành, các cấp, các địa phương rất tích cực triển khai thực hiện và đã giành được những kết quả rất đáng khích lệ, thể hiện ở các mặt:

Thứ nhất, thực hiện tốt nhiệm vụ bảo vệ công dân theo quy định của pháp luật

Trong các chuyên thăm hữu nghị các nước, lãnh đạo cấp cao của Đảng và Nhà nước ta đều yêu cầu chính phủ các nước tạo điều kiện thuận lợi để kiều bào ta ở các nước này ổn định cuộc sống, hòa nhập với nước sở tại.

Chính phủ ta cũng đã ký kết một số thỏa thuận về lãnh sự với các nước, đồng thời, các cơ quan đại diện ngoại giao ta ở nước ngoài cũng coi công tác bảo vệ quyền lợi hợp pháp của người Việt Nam ở nước ngoài là một trong những nhiệm vụ quan trọng nhất của mình.

Thứ hai, thực hiện chính sách đại đoàn kết dân tộc, luôn coi cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài là “một bộ phận không thể tách rời của dân tộc Việt Nam”

Năm 2005 là năm có nhiều đoàn kiều bào về quê hương tham dự các hoạt động kỷ niệm những ngày lễ lớn trong nước như đoàn kiều

bào tiêu biểu về thăm quê hương, đón Tết Ất Dậu, đoàn đại biểu kiều bào dự Quốc lễ Giỗ Tổ Hùng Vương; đoàn Việt kiều có công về thăm đất nước và dự Lễ kỷ niệm 60 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2-9. Ngoài ra, kiều bào được tạo điều kiện thuận lợi tham gia cuộc thi tìm hiểu 60 năm nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, tham dự Đại hội thi đua toàn quốc lần thứ VII...

Với chính sách đại đoàn kết dân tộc của Đảng và Nhà nước, ông Nguyễn Cao Kỳ đã được về thăm đất nước nhiều lần; thiền sư Thích Nhất Hạnh và 190 tăng thân Làng Mai về thăm đất nước trong 3 tháng; nhạc sĩ Phạm Duy được hồi hương và một số tác phẩm của ông đã được phổ biến ở trong nước.

Thứ ba, luôn coi cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài là một nguồn lực của dân tộc

Với quan điểm nhất quán coi cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài là một nguồn lực của dân tộc, nhiều chính sách, biện pháp đã và đang được rà soát, sửa đổi hoặc ban hành mới theo hướng ngày càng thuận lợi hơn cho bà con kiều bào, đặc biệt là tạo điều kiện thuận lợi cho bà con gửi tiền về cho thân nhân trong nước, đầu tư, làm ăn, đóng góp chất xám ở quê hương... Đề án “Chính sách và biện pháp thu hút trí thức người Việt Nam ở nước ngoài” đang được xây dựng nhằm thu hút trí thức, doanh nhân, nhà đầu tư kiều bào về hợp tác với trong nước. Các cơ quan trong nước đã phối hợp tổ chức thành công Hội thảo “Trí thức kiều bào với sự nghiệp xây dựng quê hương” nhằm tranh thủ nguồn lực chất xám trong kiều bào. Các bộ, ngành, địa phương, cơ quan nghiên cứu hoặc cơ sở sản xuất ngày càng chú trọng mời các chuyên gia, trí thức kiều bào về làm việc, giảng dạy, chuyển giao công nghệ và giúp đỡ các ngành, địa phương, nhất là trong lĩnh vực y tế, giáo dục...

Thứ tư, tiếp tục đẩy mạnh công tác thông tin, văn hóa, phục vụ cộng đồng

Trong năm 2005, công tác thông tin, các hoạt động giao lưu văn hóa cũng được chú trọng thúc đẩy, hỗ trợ, giúp kiều bào hiểu rõ tình hình trong nước. Bà con được tiếp cận và cập nhật với nhiều thông tin về tình hình trong nước qua các chương trình phát thanh, truyền hình, báo chí (VTV4, Đài Tiếng nói Việt Nam phủ sóng rộng rãi và phát liên tục, Tạp chí Quê Hương, các báo điện tử khác, kể cả Báo Điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam tăng cường thông tin hướng về kiều bào...).

Các hoạt động giao lưu giữa cộng đồng với trong nước được mở rộng như Chương trình “Văn hóa về nguồn” nhân dịp Kỷ niệm Quốc khánh 2-9; nhiều đoàn nghệ thuật trong nước đi biểu diễn phục vụ cộng đồng ở nhiều nước, nhiều nghệ sỹ kiều bào về nước biểu diễn... Việc hỗ trợ cộng đồng dạy và học tiếng Việt đang được các cơ quan trong nước và ở nước ngoài phối hợp triển khai.

Thứ năm, tiếp tục tăng cường quan tâm đến thế hệ thứ hai, thứ ba trong cộng đồng

Năm thứ hai liên tiếp tổ chức Trại hè Việt Nam 2005 cho gần 100 thanh, thiếu niên kiều bào; mở lớp học tiếng Việt cho thanh niên Việt kiều Pháp, mở rộng các hình thức giao lưu giữa thanh niên kiều bào với thanh niên trong nước thông qua các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục - thể thao, thanh niên tình nguyện...

Thứ sáu, tăng cường hiệu quả hoạt động của Quỹ hỗ trợ vận động cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài

Sau 2 năm hoạt động đã tài trợ nhiều dự án hỗ trợ về giáo dục cho cộng đồng ở một số địa bàn khó khăn, tổ chức cho thanh niên, trí thức kiều bào tiêu biểu về nước giao lưu, làm việc... tăng cường mối quan hệ gắn bó giữa bà con kiều bào với trong nước.

Tuy nhiên, công tác vận động người Việt Nam ở nước ngoài cũng còn nhiều bất cập. Ngoài những nguyên nhân do khó khăn chung của đất nước, một số nội dung trong Nghị quyết 36 và Chương trình hành động của Chính phủ thuộc trách nhiệm của một số bộ, ngành còn chậm được triển khai so với lộ trình. Ở một số địa phương, cơ sở, việc thực hiện các chính sách, chủ trương đối với người Việt Nam ở nước ngoài chưa được thực hiện một cách nghiêm túc và nhất quán. Mặc dù Đảng và Nhà nước đã nhấn mạnh đến chính sách đại đoàn kết dân tộc, song trên một số vấn đề nhạy cảm, phức tạp chưa thực sự có chuyển biến đồng bộ trong nhận thức và hành động.

Một số nguyện vọng chính đáng của bà con chậm được giải quyết thỏa đáng như: nhu cầu học tiếng Việt; những thủ tục và khó khăn về hành chính trong đầu tư, kinh doanh, xuất nhập cảnh, cư trú, mua nhà, quốc tịch, hồi hương; chính sách đối với trí thức kiều bào, thu hút đầu tư, giải quyết các vấn đề tâm linh, nhân đạo... Trong cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, tâm trạng chung là mong muốn Nghị quyết 36 và Chương trình hành động của Chính phủ cần sớm được thể chế hóa bằng các chính sách cụ thể phù hợp với tình hình mới.

Mặc dù còn có những hạn chế nêu trên, với những chính sách và biện pháp đã và sẽ được ban hành trong thời gian tới, hy vọng rằng cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài sẽ có nhiều thuận lợi để duy trì các mối quan hệ gắn bó với quê hương, khơi dậy lòng yêu nước, tự hào dân tộc, tinh thần đoàn kết, thân ái, cùng với đồng bào trong nước chung sức xây dựng một nước Việt Nam độc lập, thống nhất, hùng cường, một xã hội công bằng, dân chủ và văn minh. □